

**Глухівський національний
педагогічний університет
імені Олександра Довженка:
150 років розвитку**

Монографія

Глухів - 2024

УДК 378.4(477.52-21)ГНПУ
Г 55

*Рекомендовано до друку та розповсюдження вченою радою
Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка
(протокол № 3 від 23 жовтня 2024 року)*

Рецензенти:

Віктор КОЦУР - академік НАПН України; доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії і культури України та спеціальних історичних дисциплін Університету Григорія Сковороди в Переяславі, заступник голови Національної спілки краєзнавців України, заслужений працівник освіти України;

Сергій Дегтярьов – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії Сумського державного університету, в.о. голови Сумської обласної організації національної спілки краєзнавців України.

Наукова редакція:

Олександр Курок – доктор історичних наук, професор, в.о. ректора Глухівського НПУ ім. О. Довженка;

Наталія Ткаченко – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків Глухівського НПУ ім. О. Довженка;

Андрій Гриценко – доктор педагогічних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту філології та історії Глухівського НПУ ім. О. Довженка.

Г 55 **Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка: 150 років розвитку:** монографія / за ред. Олександра Курка, Наталії Ткаченко, Андрія Гриценка. Глухів. 2024. 626 с.

ISBN 978-966-376-130-5

У монографії узагальнено та висвітлено основні віхи діяльності Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка від часів його заснування до сьогодення.

Видання присвячено 150-й річниці з дня заснування закладу і адресовано науково-педагогічним працівникам, здобувачам освіти, історикам та широкому колу читачів.

УДК 378.4(477.52-21)ГНПУ

ISBN 978-966-376-130-5

© Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2024
© ФОП Цьома С.П., 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА..... 7

**РОЗДІЛ 1. ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА: У ПОШУКАХ
ОПТИМАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА..... 9**

*Крижанівський В. М. З історії становлення та розвитку
учительського інституту в Глухові (1874–1954 рр.) 9*

*Гриценко А. П. Діяльність Глухівського педагогічного інституту в
1954–2000 рр. 36*

*Зінченко В. П. Функціонування Глухівського державного
педагогічного університету у 2001–2009 рр..... 62*

*Біліченко П. Г. Нова доба в становленні Глухівського
національного педагогічного університету імені Олександра
Довженка (2009 р.– сьогодні).....78*

*Хроленко М. В. Традиції та інновації в підготовці майбутніх
педагогів.....95*

*Ткаченко Н. М. До нових наукових вершин та міжнародного
співробітництва108*

**РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЧНА ТА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В
КОНТЕКСТІ ІСТОРІЇ ГЛУХІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА
ДОВЖЕНКА 127**

*Курок В. П., Хоруженко Т. А. Глухівський учительський інститут
як фундатор технологічної освіти в закладах вищої освіти.....127*

*Курок В. П., Гриценко А. П., Ткаченко Н. М. Історія факультету
технологічної і професійної освіти..... 147*

Самусь Т. В. Підготовка педагогів професійного навчання в Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка: від історії до сучасності..... 191

Курок В. П., Бурчак С. О. Розвиток творчості майбутнього вчителя як чинник його успішної професійної діяльності в умовах сьогодення..... 207

РОЗДІЛ 3. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОМУ ІНСТИТУТІ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ ГЛУХІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА В КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНО-ОСВІТНІХ ЗМІН.....221

Курок О. І. 150-річна традиція підготовки вчителів початкових класів у Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка..... 221

Зенченко Т. Ф., Собко В. О., Вишник О. О., Литвинов А. С., Мозуль І. В., Непомняща Г. І., Решетняк В. Ф. Практико-орієнтована методична підготовка вчителів початкових класів: традиції, досвід, інновації..... 241

Бірюк Л. Я., Поліщук В. М., Тюльпа Т. М., Біліченко П. Г. Психолого-педагогічна підготовка фахівців: історичний та сучасний контекст..... 277

РОЗДІЛ 4. ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНА ОСВІТА В ГЛУХІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА: ВІД ТРАДИЦІЙ ДО ІННОВАЦІЙ312

Мегем О. М. Факультет природничої і фізико-математичної освіти: становлення і розвиток (1874-2001 рр.)..... 312

Луценко О. І., Хлонь Н. В., Сухойваненко Л. М. Міщенко С. М. Біографії-персоналії факультету природничої і фізико-математичної освіти..... 330

Грудинін Б. О. Підготовка вчителів фізики та природознавства до проведення дослідницької діяльності в школі (початок ХХ століття).....368

Коренева І. М. Інноваційні процеси природничо-математичної освіти: сьогодення та перспективи..... 378

РОЗДІЛ 5. ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ФІЛОЛОГІЇ ТА ІСТОРІЇ ГЛУХІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА406

Гриценко А. П. Історичний аспект виникнення та становлення Навчально-наукового інституту філології та історії.....406

Гоголь Н. В., Гричаник Н. І., Клейменова Т.В., Лучкіна–Загородня Л. В., Медвідь Н. С. Становлення та розвиток фахової підготовки вчителів мовно-літературної освітньої галузі в Навчально-науковому інституті філології та історії..... 432

Гриценко А. П., Прокопчук В.С. Трансформація історичної та суспільствознавчої освіти в Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка.....469

Заремська І. М. Кафедра іноземних мов та методики викладання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка: від історії до сучасності..... 520

РОЗДІЛ 6. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ НА ФАКУЛЬТЕТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ГЛУХІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКЦІЇ.....546

Загородня Л. П., Куліш І. Д., Дмитренко А. П., Тітаренко С. А., Марєєва Т. В., Данильченко І. Г., Аторіна В. М., Гордій Н. М., Корякіна І. В., Лісневська Н. В., Лисиця В. В., Барсуковська Г. П. Підготовка фахівців спеціальності «Дошкільна освіта»: минуле і сьогодення..... 546

Хлус Н. О., Гриценко А. П., Курілова В. І., Бутенко Г. О., Синіговець В. І., Цись Д. І., Кузюра Г. М., Петрикей О. О., Редько С. Ю. З історії становлення та розвитку предметної спеціальності «Середня освіта (Фізична культура)» в Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка..... 587

РОЗДІЛ 3

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОМУ ІНСТИТУТІ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ ГЛУХІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА В КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНО-ОСВІТНІХ ЗМІН

150-річна традиція підготовки вчителів початкових класів у Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка

Курок О. І.,

*доктор історичних наук, професор,
в.о. ректора Глухівського НПУ ім. О. Довженка,
заслужений працівник освіти України*

У сучасному світі роль учителя початкових класів, який не лише вчить читати, писати, обчислювати, а й бути особистістю – свідомою, критичною й розумною – стає дуже важливою. Учитель початкових класів – не просто педагог, це провідник, Першовчитель, який веде маленьких учнів у світ знань, розвиваючи їхні інтелектуальні, емоційні та соціальні навички. Він, як ніхто інший, відповідає за перші кроки дітей в освіті.

Покращення рівня якості загальної середньої освіти значною мірою залежить від особистості вчителя початкових класів, здатного створити освітнє середовище на засадах загальнолюдських і національних цінностей, має сформувати індивідуальність маленької людини, допомогти віднайти і виховати необхідні соціальні та особистісні якості – чесноти, створити разом із нею «ціннісний компас» для подальшого навчання – здійснити свою виховну й світоглядну педагогічну місію.

Українська освітянська традиція початкової освіти має свої корені, що сягають глибоко в минуле. Один із її символів –

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка. Заснований у 1894 р., університет пройшов довгий шлях розвитку, відтворюючи історичні етапи української освітньої системи. Сьогодні Глухівський національний педагогічний університет є не лише освітнім закладом, а й центром наукових досліджень, форпостом історії, педагогічної освіти та українськості на Північно-східному кордоні України.

Історичний контекст засвідчує, що підготовка вчителів початкових класів у Глухівському національному педагогічному університеті відіграє вирішальну роль у спадщині української освіти: високі стандарти навчання, передові методики та відданість педагогічній справі методистів і науковців роблять університет ключовим фактором у формуванні кваліфікованих учителів, здатних ефективно працювати з молодшими школярами та розвивати їхні таланти й здібності. Зазначене вже 150 років підтверджується працевлаштованими випускниками, їхньою успішною фаховою діяльністю, мотивацією і любов'ю до учнів, стійкістю і чеснотами, гідністю й національною свідомістю.

Створенню факультету початкової освіти передувало функціонування при Глухівському інституті дослідно-зразкової школи, у якій протягом 1921–1924 рр. працювала Гада Йосипівна Ступка, дружина відомого хормейстера Українського змішаного хору, Державного українського хору, художнього консультанта чоловічого вокального квартету «Микола Лисенко», оркестру Празького радіо Яна Батіста Ступки (або Яна Якобовича), на той час викладача музики Глухівського інституту. Очільницею зразкової педагогічної школи при Глухівському інституті в 1919–1924 рр. була Є. Сагарда, у минулому – досвідчена вчителька початкових класів, викладачка української мови та літератури в Глухівському інституті й, за дивним збігом обставин, далека родичка Тараса Григоровича Шевченка.

І вже не дивним, а символічним вважаємо свідчення дослідників про те, що саме в той період (1917–1924 рр.) Глухівський інститут став чи не найосновнішим осередком дерусифікації Чернігівщини [1].

У 1956 р. після складних подій в історії інституту засвітилася зірка надії відродження – у 5-ти педагогічних

інститутах України створено 5 факультетів, які здійснюватимуть підготовку вчителів початкових класів із вищою освітою, – йшлося про Глухівський, Київський, Вінницький, Бердичівський та Ізмаїльський виші – і це, без сумніву, стало важливою сходинкою в розвитку української педагогічної науки і початкової освіти в Глухівському інституті зокрема.

Саме в 1956 р. було відкрито факультет педагогічної освіти, який на досить тривалий період (з 1959 р. до 1972 р.) став організаційним центром діяльності інституту. Становлення і розвиток педагогічного факультету пов'язані насамперед із невтомною роботою ректора інституту О. Д. Томчука (1954-1971 рр.), проректора з навчально-наукової роботи, першого офіційного декана Ю. О. Ковміра. Словами високої пошани, вдячності й душевної теплоти згадують випускники факультету і проректора Василя Ілліча Хоменка, викладачів Йосипа Мойсейовича Казнадзея, Гафію Михайлівну Мукан, Кирила Юхимовича і Тамару Єгорівну Гриценків, Ліну Олексіївну і Івана Михайловича Ляшків, Єлизавету Омелянівну Савич, Віру Іванівну Самборську, Валентину Дмитрівну Хоменко, Євгена Леонідовича Коляду, Василя Миколайовича Барановського та багатьох інших – тих, хто долучився до заснування й становлення факультету.

Перший випуск здобувачів освіти факультету відбувся в липні 1960 р. у кількості 95 осіб. Варто наголосити на якості цього випуску, оскільки він відбувся після прийняття закону «Про зміцнення зв'язку школи з життям і подальший розвиток системи народної освіти» (1959), який сформував нові державні вимоги до підготовки педагогічних кадрів, розширення підготовки вчителів з вищою освітою для роботи в початкових класах, викладачів політехнічних дисциплін, учителів музики, малювання, фізкультури, іноземних уроків; вихователів шкіл-інтернатів, шкіл і груп продовженого дня.

З-поміж випускників факультету – низка заслужених учителів України, видатних викладачів, учителів-методистів та вихователів, які отримали високі державні та відомчі нагороди. Заслуговує на увагу перший випуск 1960 року, вихованці якого роз'їхалися в різні куточки України, щоб розпочати професійну діяльність у нових на той час школах-інтернатах.

Десять учителів цього випуску створили імідж зразкової Бучанської школи-інтернату на Київщині, яку в 60-80-х рр.

часто відвідували іноземні освітні місії; у 70-х р. учителька школи Ліна Гриценко стала завідувачкою методичного кабінету Ірпінського міського відділу освіти, потім завідувачкою школи; Людмила Зільна протягом 30 років завідувала кафедрою початкової освіти Черкаського обласного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького; Людмила Донченко – відомий учитель-методист, відмінник освіти України, продовжує професійну діяльність у м. Мерефі Харківської області. Свою професійну педагогічну діяльність вдало поєднувала з науковою діяльністю як науковий кореспондент Інституту педагогіки АПН України.

Усе життя присвятила роботі з особливими дітьми в спеціальній школі-інтернаті № 15 м. Києва вчитель-методист Світлана Чорновал; науковим дослідженням й роботі у вищій школі (Сумському і Бердянському педагогічних університетах) віддали свої сили і здатності Михайло Черниш і Володимир Котляр. Більшість випускників цього курсу – учителі-методисти і старші вчителі, які присвятили себе освітянській діяльності.

У 1972 р. розпочався другий, найтриваліший, етап розвитку факультету початкової освіти, активний, динамічний, пов'язаний із пошуком інноваційних форм роботи, удосконаленням підготовки вчителів із вищою освітою, розширенням спектру освітніх послуг: було відкрито відділення з додатковими спеціальностями, які передбачали підготовку вчителів початкових класів та української мови, біології, музики. Зміст навчальних планів і програм став більше практикоорієнтованим та школоорієнтованим, посилено методичну спрямованість курсів, водночас окрему увагу було приділено й загальнонауковій та психолого-педагогічній підготовці студентів, що лобював тогочасний очільник кафедри педагогіки і психології доктор педагогічних наук професор О.П. Романов.

Із відновленням незалежності України 1991 р. розпочався третій етап історії факультету – акцентовано на підготовці педагогів, які спираються на самобутність національної школи, вшанування традицій, цінностей і формування в собі й майбутніх учнях національної ідентичності.

Відтак факультет підготовки вчителів початкових класів Глухівського педагогічного інституту уособив у собі найкращі

освітянські традиції, формував методичні школи, які виховали тисячі вчителів початкових класів для сотень шкіл у межах України, та й не тільки. Найвідоміші з них вже вписані в історію освіти на державному рівні: Михайло Васильович Богданович, випускник Глухівського учительського інституту 1951 року – визнаний фахівець із методики математики в початковій школі в Україні, який присвятив 55 плідних років невтомній праці на освітянській ниві. Викладав методичну науку від часів учителювання в середній школі, далі – методика математики в Глухівському педагогічному інституті та подальше професійне зростання до очільника факультету підготовки вчителів початкових класів, відповідального освітнього управлінця, не втрачаючи в душі методиста й педагога. Початкова освіта й постійне прагнення вдосконалюватися спонукали до наукової діяльності – Науково-дослідний інститут педагогіки УРСР відкрив у ньому величезний потенціал науковця і завідувача відділу початкового навчання, популяризатора математики початкової ланки освіти та її методики. Близько 300 наукових праць (у тому числі 3 монографії, 100 методичних посібників, 7 підручників для початкової школи та 1 підручник для педагогічних закладів) становить методичний доробок ученого. Тисячі вчителів початкових класів захоплювалися «Методикою розв’язування задач у початкових класах», «Уроком математики у початковій школі», «Методикою вивчення нумерації і арифметичних дій у Початковій школі».

І вкотре з гордістю варто згадати випускників педагогічного факультету Марію Трохимівну та Ігоря Петровича Дригусів. Марія Трохимівна викладала психологію та активно займалася наукою, успішно захистила докторську дисертацію, обіймала посаду вченого секретаря в Інституті психології ім. Г. С. Костюка при АПН України, завідувача аспірантури, стала мудрим науковим наставником для майбутніх учених-психологів. Ігор Петрович доклав зусиль для розвитку освітньої галузі від учительства до Міністерства народної освіти, обіймав посади завідувача сектору освіти і науки, Комітету освіти і науки у Верховній Раді України, завідувача відділу Адміністрації Президента України.

Підготовка майбутнього вчителя-початківця стала справою життя для подружжя Ковальчуків. Галина Василівна – професор, авторка понад 100 науково-методичних публікацій у

журналах, збірниках із проблем природознавства, екології, зоології, підручників та навчальних посібників для студентів педагогічних вишів, провідний фахівець у галузі методики природознавства, була членом редакційної колегії журналу «Початкова школа», науковим кореспондентом відділу початкового навчання Науково-дослідного інституту педагогіки Української РСР, входила до складу координаційної ради України з проблем екологічної освіти, брала активну участь у розробленні концепції екологічної освіти в школах України. Досі посібники «Методика викладання природознавства», «Зоологія з основами екології», «Книга для читання з природознавства» є актуальними і використовуються в освітньому процесі закладів вищої освіти всієї України. Започаткований нею університетський зоологічний музей є перлиною факультету природничої і фізико-математичної освіти.

Завжди привітний Генріх Степанович, колишній декан педагогічного факультету (1993-1998), проректор із заочної освіти (1998-2001), був не лише науковцем, кандидатом філологічних наук, доцентом, автором більш ніж 50 наукових і науково-методичних праць, підручників «Читанка» і «Книги для читання з природознавства» для 2-го класу, публікацій у фахових журналах «Початкова школа», «Українська мова і література в школі», а й взірцем людяності, турботливості й підтримки для студентів.

Галина Василівна і Генріх Степанович – визнані науковці, потужні викладачі, емпатійні, щирі та відкриті люди, світлі душі, які відійшли в засвіти, але залишилися в історії університету й пам'яті випускників, які гідно продовжують їхню справу (І. М. Коренева, М. В. Хроленко, Л. М. Мегем, Н. В. Гоголь та ін.).

Поруч із Галиною Василівною – ще одна видатна постать, ще одне відоме ім'я науковиці, педагога, методиста – кандидата педагогічних наук, доцента, колишнього завідувача кафедри природничих дисциплін, авторки перших оригінальних підручників з природознавства для початкових класів, заслуженого працівника народної освіти України (1994), лауреатки Державної премії України в галузі науки і техніки (1984) Лідії Кирилівни Нарочної, авторки більше 200 науково-методичних праць, підручників, посібників для вчителів і студентів, які перевидавалися, вдосконалювалися,

видозмінювалися, проте витримали близько сотні видань різними мовами (польською, угорською, молдавською) для шкіл національних меншин України.

Глухівська земля, наче живою водою, напувала наснагою методистів і науковців, допомагала віднайти творчі сили, мотивацію і бажання до роботи, а ще – цінувати той заклад, який навчив, виростив, створив. Мабуть, не просто так безмежно відданий Глухівському університетові Микола Самійлович Вашуленко зазначав: «Це моя Альма-матер, з якою я розлучатися не хочу...». Він є Почесним професором Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, дотепер – професором кафедри теорії і методики початкової освіти, її серцем і гордістю...

І офіційно – український мовознавець, методист. Доктор педагогічних наук (1992), професор (1993), дійсний член Національної академії педагогічних наук України (з 1995 р.), головний науковий співробітник Інституту педагогіки НАПН України, почесний громадянин м. Глухова (2008), професор кафедри теорії і методики початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (з 2015 р.). Присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України» за вагомих особистий внесок у розвиток педагогічної науки, багаторічну плідну наукову діяльність (Указ Президента України від 16 лютого 1998 року № 836). Нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, Почесною грамотою Міністерства освіти СРСР «За заслуги в розвитку педагогічної науки та у зв'язку з 60-річчям Інституту педагогіки АПН України» (1986), бронзовою медаллю ВДНГ СРСР за підручник «Буквар» для підготовчих класів (1986), грамотою Міністерства освіти УРСР (1987), нагрудними знаками «Відмінник освіти України», «Відмінник освіти СРСР» (1982), «Ушинський К.Д.» (2006), «Володимир Мономах», «За наукові досягнення» (2006), «Макаренко А.С.». Присуджено Сумську обласну премію імені А. С. Макаренка в номінації «Вищий навчальний заклад» (2009). Нагороджений медаллю «Григорій Сковорода» (2011), відзнакою Українського Реєстрового Козацтва «Бронзовий козацький хрест» III ступеня (2011). Занесений на Дошку пошани «Педагогічна гордість Сумщини» (2012), до книг «Науковці України – еліта держави» (2019), «Державні нагороди України».

Автор понад 250 наукових праць, букварів для шкіл з навчанням українською та російською мовами, підручників із української мови, навчальних посібників і робочих зошитів для учнів початкових класів, методичних посібників для вчителів, програм та підручників із методики викладання української мови для закладів вищої педагогічної освіти, один із авторів Державного стандарту початкової шкільної мовної освіти. Є співавтором підручників з української мови для Нової української школи (2018–2024 рр). Підготував 5 докторів і 38 кандидатів наук з методики навчання української мови (переважно з початкової освіти), із них 8 – для рідного університету. Працював у складі робочих груп і комісій МОН України. Протягом 10 років очолював журі на Всеукраїнському конкурсі «Учитель року» в номінації «Початкове навчання».

Випускниця Глухівського державного педагогічного інституту за спеціальністю «Педагогіка і методика початкового навчання» 1974 року доктор педагогічних наук, професор Людмила Яківна Бірюк вибудувала свій професійний шлях від учителя початкових класів і до завідувача кафедри педагогіки і психології початкової освіти, заслужений працівник освіти України (2018), розробник Стандартів вищої освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта ОС «Бакалавр», «Магістр», ОНС «Доктор філософії». Має близько 100 публікацій із проблем формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкових класів у процесі професійної підготовки (психолого-педагогічний аспект), системного підходу у формуванні професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи, формування емоційного інтелекту, м'яких навичок у здобувачів освіти.

Такі визначні особистості серед наших випускників свідчать про вагомий внесок педагогічного факультету у формування освітньої та культурної сфер суспільства. Упродовж 58 років викладачі факультету підготували понад 12 тисяч фахівців, які успішно поєднують свою професійну діяльність з науковими дослідженнями, розробляють та впроваджують інноваційні технології в освітній процес, працюють не заради матеріальної вигоди, а з відкритою душею, бо це ті, хто дійсно любить дітей і свою професію, і свою країну..., тож багато з них відзначені державними й відомчими нагородами, мають почесні звання, шановані учнями й колегами...І вдячні Університету...

Уже стало гарною традицією розповідати студентам, як у травні 1968 р. до ректора Глухівського педагогічного інституту з проханням направити на роботу випускника педагогічного факультету звернувся той самий директор Павлиської середньої школи Василь Олександрович Сухомлинський... Так, Сухомлинський... Бо випускники нашого університету теж серце віддавали дітям... Завжди...

І це не просто слова, а норма, правило життя, своєрідний тренд, який золоту нитку традицій Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка вплітає в мінливу сучасність, додає елегантності й мудрості, виваженості й гідності випускникам, які з честю несуть ім'я довженківців і стають для учнів тими Першовчителями, кого пам'ятатимуть усе життя.

Усе життя пам'ятають свою першу вчительку, випускницю Глухівського педагогічного інституту, заслуженого вчителя України, кавалера ордена Леніна, кавалера ордена Трудового Червоного Прапора, учителя-методиста Раїсу Іванівну Куриленко колишні учні. Вимогливість до себе й учнів поєднувалася з любов'ю до них, постійною підтримкою. Динамічні, цікаві уроки, наповнені різними прийомами й методами, залучення до роботи кожної дитини, особистісно орієнтований підхід ще до його офіційного впровадження. Вона стала однією з тих педагогів, які сформували професійну репутацію-бренд Глухівського педагогічного інституту і Глухівської середньої школи №3, якій присвятила все життя. Випускники цих закладів мали ґрунтовні й міцні знання, аналітичний розум і комунікативні здібності, які допомагали успішно асимілюватися в будь-яке середовище, існувати в соціумі й завжди пам'ятати про власну відповідальність.

До цієї когорти випускників-професіоналів потрапила і Лариса Миколаївна Мироновська, теж випускниця інституту і вчителька початкових класів Глухівської середньої школи №3. Її завзяття, досвід, уміння навчити й емоційне бажання вчити допомогло виростити не одно покоління учнів, а пізніше – й студентів у рідному виші. Педагогічне кредо Лариси Миколаївни – не тільки опікати, а й навчати, «не залишати в спокої» жодного здобувача освіти. Її заняття з методики математики максимально інтегрували теоретичні засади методики з практичним її втіленням, майстерністю викладу, мотивацією і

різноманітністю. Сьогодні викладачі кафедри теорії і методики початкової освіти дослухаються до її мудрих порад уже як стейкхолдера під час обговорення освітніх програм.

З-поміж випускників-творців бренду Університету, які присвятили початковій школі все своє життя, необхідно згадати й заслуженого вчителя України, відмінника освіти Валентину Костянтинівну Семенову (закінчила Глухівський державний педагогічний інститут у 1962 р.); відмінника освіти, заслуженого вчителя України, лауреата конкурсу «Учитель року» Діану Миколаївну Швець; заслуженого вчителя України, майстра педагогічної справи Надію Сергіївну Кочубей; учителя-методиста, відмінника освіти України Аллу Іванівну Бесараб.

Співпраця з досвідченими вчителями завжди була важливим складником освітньої діяльності університету, своєрідним майданчиком поєднання теоретичних знань, практичних умінь із педагогічним досвідом у реальних умовах: залучення професіоналів до керівництва практикою, проведення гостьових лекцій, викладання практичноспрямованих освітніх компонентів сприяє формуванню професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів. Випускники факультету гідно представляють початкову ланку освіти у Всеукраїнському конкурсі «Учитель року» в номінації «Вчитель початкових класів», лауреатами якого стали вчителі О. В. Журенко (2002), С. І. Увенкова (2004), О. В. Сирота (2006); беруть участь у Національній премії для вчителів-агентів змін, заснованій ГС «Освіторія» та фондом Varkey GEMS Foundation «Global Teacher Prize Ukraine», покликаній відзначити досягнення вчителя не лише щодо своїх учнів, а й щодо суспільства та підкреслити важливість педагогів в Україні. Перемогу в номінації «Вибір серцем» здобула В. В. Щербакова (2020) та ін.

Вони всі різні, але такі схожі: творчі й натхненні, впевнені й мотивовані, ніколи не зупиняються на досягнутому та постійно вдосконалюються і чомусь навчаються, упроваджують у практичну діяльність щось нове, те, чим щиро поділилися інші, інтегрують і поєднують, виокремлюють важливе й детально аналізують помилки, захоплюють майстерністю і вражають здатністю створити комфортний емоційний фон, налагодити спілкування – урівноважене, доброзичливе, комфортне. Вони мріють і впроваджують нові ідеї, надихають інших своїм

позитивним прикладом, змінюють себе й інших, готують учнів до життя.

Їхні знання і досвід важливі для організації освітнього процесу, тож Університет регулярно проводить різнопланові методичні й наукові заходи (щорічні семінари, конференції різного рівня), запрошує для керівництва педагогічною практикою, проведення аудиторних занять зі студентами з методик початкового навчання, підсумкової атестації.

Успішність випускників залежить від зусиль викладачів, їхньої потужності й професійної наснаги. Досягнення і дієздатність факультету насамперед є результатом координації роботи його працівників, успішного освітнього менеджменту, управлінських здібностей і конструктивної комунікації його деканського корпусу, з-поміж яких життя Володимира Андрійовича Мосіяшенка, одного з плеяди деканів педагогічного факультету було тісно переплетено з інститутом спільною багаторічною історією (понад 44 роки педагогічної, наукової та громадської діяльності). Він зібрав цінний матеріал про українських педагогів, зокрема й про забутих викладачів, розкривав безцінні скарби етнопедагогіки в навчальних посібниках «Українська етнопедагогіка» та «Історія педагогіки України в особах», якими широко користуються сучасні дослідники, аспіранти і докторанти.

У стінах факультету не лише зростала академічна наука, але й розвивалося мистецьке й культурне життя: Петро Павлович Протас об'єднав навколо себе студентів – майбутніх учителів початкових класів спеціалізації «Музичне мистецтво» в ансамбль народних інструментів – і чарівні звуки, підсилені чудовою акустиккою актової зали першого корпусу, бриніли й розгойдувалися в історичних стінах. Науковці і педагоги (М. С. Вашуленко, В. Ф. Решетняк, Л. Я. Бірюк, Н. І. Гречаник, Л. М. Тригубенко та ін.) підхопили – і залунав спів «A`capella» на довгі роки...

Найдосвідченішим деканом педагогічного факультету можна вважати кандидата педагогічних наук, доцента Віктора Федоровича Решетняка, який найбільший за терміном період обіймав цю посаду – фактично 15 років. Відмінник освіти України, має подяки й відзнаки голови Сумської обласної державної адміністрації, Президента України, голови галузевої конкурсної комісії 2-го туру Всеукраїнського конкурсу

студентських наукових робіт зі спеціальності «Початкова освіта» за якісне керівництво студентськими науковими роботами та формування наукового потенціалу сучасної молоді, ректора Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка – за значні досягнення в науковій, науково-методичній роботі, вагомий особистий внесок у підготовку фахівців, організацію та проведення наукової роботи серед студентської молоді, активну підготовку до участі в конкурсі студентських наукових робіт, олімпіадах та здобуття студентами призових місць.

У цей період було докладено багато зусиль для зміцнення навчально-матеріальної бази факультету, реставрування та оновлення аудиторій, осучаснення та європеїзації освітнього процесу. З метою підвищення рівня інформатизації лекційні аудиторії було обладнано мультимедійними засобами, що кардинально перебудувало підходи до навантаження викладачів, змусило змінювати методики навчання, започаткувало процес оновлення не тільки матеріальної бази, а й інтелектуального й наукового потенціалів.

Відновлення професійних традицій та накопичення фахового досвіду спонукало колектив факультету розширити коло спеціальностей і спеціалізацій, з огляду на що з 1989/1990 навчального року факультет почав підготовку майбутніх учителів за подвійною спеціальністю «Педагогіка і методика початкового навчання та українська мова і література». З 1991/1992 навчального року було додано ще дві спеціальності: «Педагогіка і методика початкового навчання і музика» та «Педагогіка і методика початкового навчання і біологія». Пізніше, з 1995/1996 навчального року, запроваджено ще одну спеціальність – «Педагогіка і методика початкового навчання та іноземна мова (англійська)», які користувалися запитом абітурієнтів і значно розширювали можливість їхнього подальшого працевлаштування на ринку праці. Це сприяло відкриттю в Університеті нових структурних підрозділів – філологічного та природничого факультетів.

Проте не тільки наукою й мистецтвом славен педагогічний факультет: у ньому завжди вирувало спортивне життя, підтримуване викладачами-ентузіастами В. П. Шпаком, Н. В. Хоменко, Т. В. Михайлик та ін.: туризм, спортивна гімнастика, волейбол, зимові види спорту. Збірні студентські

команди брали участь в усіх міських і районних турнірах, змагалися за першість області, неодноразово ставали призерами (член команди збірної команди інституту 1978 року – В. Ф. Решетняк, 1987-1988 рр. – найсильніша дівоча команда (Н. Яремчук, О. Бринза, В. Бойців, І. Сем'янків); 1993 р., 1996-1999 рр. – відомий багатом «Буревісник» (В. І. Шелудько та ін.). Покоління студентів у складі різних команд виборювали перші місця в змаганнях, гордо тримаючи прапор закладу. Олександр і Світлана Кельбаси – шахматисти-тренери – виховали не одного учасника й переможця змагань усеукраїнського та світового рівнів.

Вагомим досягненням у діяльності факультету стало започаткування в березні 1999 р. II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з початкового навчання, яка довгий період (до 2003 р. та в період 2011-2014 рр.) проводилася на базі університету, відновлення її роботи заплановано після завершення воєнного стану. Відбувалося проведення конкурсу студентських наукових робіт (2012-2013 рр.).

Наступний декан факультету кандидат педагогічних наук, доцент Наталія Ігорівна Гречаник внесла нові віяння культури й науки в освітній процес факультету на тлі динамічного реформування системи освіти в Україні з метою інтеграції в європейський освітній простір. Це спонукало колектив університету до відкриття нових освітніх рівнів (доктор філософії – з 2016 р.), ліцензування нових освітньо-наукових програм ОНС «Доктор філософії» – «Менеджмент», «Початкова освіта», ліцензування підготовки іноземних громадян за акредитованими спеціальностями (2019 р.). Рух до наукових досліджень розпочався з декана, яка захистила докторську дисертацію і змотивувала своїм прикладом викладачів факультету до здобуття нових наукових вершин.

З 2014 р. на факультеті успішно функціонує аспірантура, у якій здійснюється підготовка аспірантів за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова). Відбулися захисти кандидатських (О. О. Вишник, О. О. Шрамко, Т. Ф. Зенченко) та докторських дисертацій Н. І. Гречаник, І. О. Пінчук (2020 р.).

Водночас активне впровадження реформи Нової української школи в освітній процес початкових класів закладів загальної середньої освіти спричинило революційні зрушення не тільки в

методики навчання освітніх галузей, а й змінило підходи до організації освітнього процесу в початковій та вищій школах. Глухівський національний університет імені Олександра Довженка вкотре підтвердив свої флагманські позиції в північно-східному регіоні України: 8 вересня 2016 р. в університеті відбулося спільне засідання Президії Національної академії педагогічних наук України і Вченої ради Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка «Нова українська школа і підготовка вчителя», рішенням якої було окреслено подальшу спільну діяльність.

Нова українська школа вимагає від учителя творчості, здатності оперативно реагувати на зовнішні впливи, знаходити нестандартні розв'язання освітніх завдань, готовності до змін та спроможності постійно впроваджувати в професійну діяльність інновації. З метою організації й координації наукової, навчально-наукової та дослідної роботи з підготовки вчителів початкових класів до реалізації концепції Нової української школи було створено навчально-наукову лабораторію «Сучасна підготовка майбутніх учителів початкових класів до реалізації концепції НУШ».

Щорічно кафедри факультету організовують науково-методичні всеукраїнські заходи, які стали важливим складником системи професійної підготовки вчителів в Україні. Разом із лабораторією початкової освіти Інституту педагогіки АПН України проведено всеукраїнські науково-практичні конференції «Актуальні проблеми підготовки учителя початкових класів з фахових методик у вищих педагогічних навчальних закладах» (2003 р., 2010 р.), у яких брали участь провідні вчені в галузі початкової освіти Н. М. Бібік, М. С. Вашуленко, О. Н. Хорошковська, Т. М. Байбара, Н. С. Коваль, В. О. Мартиненко, викладачі різних закладів освіти, учителі початкових класів, здобувачі вищої освіти; «Реалізація нових технологій навчання, виховання та розвитку молодших школярів у творчому досвіді учителів початкових класів» (2007 р.), «Вища педагогічна освіта в Україні: історія та сучасність» (2009 р.); науково-методичні семінари «Науково-методичне забезпечення контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів на засадах компетентнісного підходу» (2009 р.); «Методика формування ключових і предметних компетентностей у молодших школярів» (2013 р.); «Підготовка майбутніх учителів

до реалізації Концепції «Нова українська школа»» (2018 р.); «Формування критичного мислення в процесі освітньої діяльності в контексті Концепції «Нова українська школа» (2019 р.).

Уже традиційно в листопаді проводиться Всеукраїнський науково-методичний семінар «Компетентнісний підхід в освіті: теорія і практика», всеукраїнські науково-практичні інтернет-конференції: у лютому – «Розвиток гнучких умінь (soft skills) у процесі освітньої діяльності: теорія і практика»; у квітні – «Початкова освіта в парадигмі Нової української школи: виклики часу» із залученням науковців відділу початкової освіти імені О. Я. Савченко Інституту педагогіки АПН України», розглядаються проблеми і перспективи підготовки майбутнього педагога на сучасному рівні, значна увага приділяється обговоренню практичних проблем реалізації освітніх галузей відповідно до сучасних стандартів.

Обговорення формування професіоналізму майбутніх фахівців, їх опанування нових технологій навчання, вироблення індивідуального стилю педагогічної діяльності, готовності творчо працювати та самовдосконалюватися, їх оволодіння новими технологіями навчання здійснювалося в межах науково-методологічних семінарів («Упровадження нових технологій навчання в закладах освіти», 2005); «Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи» (спільно з Інститутом педагогіки і психології професійної освіти АПН України з 2003 по 2006 рр.), науково-практичних конференцій, важливим питанням обговорення яких були новітні форми і технології організації навчального процесу та практикоорієнтованої підготовки майбутніх учителів, що є важливим складником освітнього процесу університету. Саме практика забезпечує зв'язок теоретичної підготовки здобувачів освіти із реальним освітнім середовищем школи, здійснює психологічну й методичну підготовку до професійної діяльності, комунікації з учнями, дає можливість випробувати себе в ролі вчителя. Педагогічна практика студентів в умовах університетської освіти підпорядкована специфіці початкового навчання, має системний і наскрізний характер, оскільки на кожному етапі професійного становлення майбутнього фахівця в умовах ступеневої підготовки передбачено різні види практик, проходження яких є обов'язковою умовою здобуття відповідних освітніх ступенів. У зв'язку з організацією освітнього процесу в період надзвичайної

ситуації кафедри здійснили перегляд змісту програм практик щодо виконання передбачених завдань на засадах дистанційних технологій.

Одним із показників високої фахової підготовки студентів педагогічного факультету є їхні перемоги у II етапах усеукраїнських олімпіад та конкурсів: О. Білуха (1999), Ж. Шиманівська (2000), С. Сліпухіна (2001), Т. Медвідь (2002), С. Подтьолкова (2003); Г. Нечай (2004), І. Петуніна, Я. Божок (2008, 2009), М. Литовченко, В. Хімченко, В.Бегаса (2019) та ін.

Важливим складником автономії Університету є розвиток громадського самоврядування як академічної спільноти в цілому, відтак студентське самоврядування Навчально-наукового інституту педагогіки і психології – це реалізація права і можливості здобувачів освіти брати участь в управлінні структурним підрозділом, долучатися до розв'язання питань навчання і побуту, захисту своїх прав та інтересів, що сприяє соціальному становленню та громадянській активності, набуттю управлінського досвіду та усвідомленню відповідальності за власні дії, створенню умов, оптимальних для самореалізації особистості здобувачів освіти і формування в них організаторських навичок, лідерських якостей, етичних цінностей, соціальної взаємодії, розвитку національної самосвідомості, здійснення волонтерської роботи, що є актуальним у сучасних умовах.

1 січня 2021 р. ознаменувалося новими змінами – рішенням ученої ради Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (наказ №420 від 31.12.2020) факультет початкової освіти реформовано в Навчально-науковий інститут педагогіки і психології.

На сьогодні Навчально-науковий інститут педагогіки і психології є одним із основних самостійних структурних підрозділів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, що здійснює підготовку бакалаврів, магістрів за спеціальностями 013 Початкова освіта, 053 Психологія, 231 Соціальна робота, 073 Менеджмент, 014 Середня освіта (Музичне мистецтво); докторів філософії зі спеціальностей 073 Менеджмент та 013 Початкова освіта, яку успішно акредитовано Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (2023).

За денною і заочною формами навчання за освітньо-

професійними програмами бакалаврату «Початкова освіта», «Початкова освіта та музичне мистецтво», «Початкова освіта та інформатика», «Початкова освіта та психологія», «Початкова освіта та мова і література (англійська)», «Психологія», «Соціальна робота та психологія»; магістратури «Початкова освіта», «Управління закладами освіти», «Психологія», «Соціальна робота», «Менеджмент в сфері охорони здоров'я» та освітньо-науковими програмами «Менеджмент», «Початкова освіта» здобувають академічну й професійну кваліфікації 354 здобувачі вищої освіти.

Очільником інституту є молодий, креативний керівник, кандидат педагогічних наук, доцент Андрій Васильович Шерудило, який за свою активну й продуктивну діяльність (з 2020 р. на посаді декана, а далі – директора ННІ педагогіки і психології) відзначений подяками ректора Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, грамотами відділу освіти Глухівської міської ради, Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації.

Грунтовну фахову підготовку здійснюють науково-педагогічні працівники кафедр педагогіки і психології початкової освіти (завідувач – доктор педагогічних наук, професор Л. Я. Бірюк), теорії і методики початкової освіти (завідувач – кандидат педагогічних наук, доцент Т. Ф. Зенченко), педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту (завідувач – кандидат педагогічних наук, доцент П. Г. Біліченко), у складі яких працюють доктори наук, професори, кандидати наук, доценти, провідні методисти-практики. Колективи кафедр плідно займаються науково-дослідною роботою, розробленням навчальних посібників, створенням витворів мистецтва, які презентуються на виставках державного рівня; тісно співпрацюють з Академією педагогічних наук України, науково-дослідними інститутами, відділами, обмінюються досвідом на спільних засіданнях, науково-практичних конференціях і семінарах, систематично проводять гостьові лекції для здобувачів освіти різних рівнів, автори підручників залучаються до активного викладання фахових методик початкової освіти (О. В. Онопрієнко, Н. П. Листопад, О. В. Вашуленко та ін.).

Кафедри активно співпрацюють із колегами Afyon Kocatepe

University (Туреччина), Міжнародної академії прикладних наук в м. Ломжа (Польща), Сілезької академії в м. Катовіце (Польща), Інституту педагогіки НАПН України, Сумського педагогічного університету імені А. С. Макаренка, Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, Львівського національного університету імені Івана Франка, Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т. Г. Шевченка, Ніжинського педагогічного університету ім. М. Гоголя, Рівненського державного гуманітарного університету, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, Бердянського державного педагогічного університету, Українського державного університету імені Михайла Драгоманова та ін. Науково-педагогічні працівники кафедр проводять спільні всеукраїнські та міжнародні науково-практичні конференції, здійснюють апробацію результатів наукових досліджень аспірантів і докторантів, забезпечують рецензування навчально-методичних посібників, авторефератів кандидатських і докторських дисертацій, магістерських робіт, інших досліджень тощо.

Забезпечено тісну взаємодію з працівниками закладів освіти Сумщини та інших регіонів усієї України, активно впроваджено в освітній процес нові методичні розробки, ґрунтовно вивчено передовий педагогічний досвід і використано його в підготовці майбутніх фахівців, упроваджено електронні курси, оновлено та вдосконалено методичне забезпечення освітніх компонентів відповідно до потреб сучасних умов навчання; забезпечено стажування викладачів, участь викладачів інституту під час проведення акредитацій, наступність у підготовці фахівців для початкової освіти: випускники закладів фахової передвищої освіти (Лебединський педагогічний фаховий коледж імені А. С. Макаренка, Путивльський педагогічний коледж імені С. В. Руднева, Прилуцький гуманітарно-педагогічний коледж імені І. Я. Франка, Обласний коледж «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А. С. Макаренка» Полтавської обласної ради та ін.) продовжують навчання в ННІ педагогіки і психології за ОС «Бакалавр», «Магістр»).

З метою максимального сприяння розвитку творчої особистості здобувачів освіти при кафедрі теорії і методики початкової освіти за умов очного навчання функціонує центр відродження духовних традицій декоративно-ужиткового мистецтва «Калинові криниці», керівником якого є заслужений працівник народної освіти, автор посібників з методики викладання декоративного й образотворчого мистецтва, доцент кафедри педагогіки і методики початкової освіти Олександр Єгорович Ковальов, який довгий період працює над науковим дослідженням етапів розвитку народного декоративно-ужиткового мистецтва України. Митцем зібраний багатий матеріал народної вишивки, кераміки, писанкового розпису, оформлення святкових короваїв, різьблення по дереву. Олександр Єгорович залучає студентів до відродження, розвитку і збереження творів народного декоративного мистецтва України. Під його керівництвом розроблено проєкт і створено регіональний науково-методичний центр етнографії декоративно-ужиткового мистецтва Сіверщини, організовано мистецькі виставки.

У Навчально-науковому інституті педагогіки і психології створено потужне й сучасне наукове середовище, функціонують наукові школи: «Теоретико-методичні основи формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової освіти» (керівник – д.п.н, проф. Л. Я. Бірюк); «Теоретико-методичні засади комплексного підходу до фахової підготовки вчителя початкових класів» (керівник – д.п.н, проф., проф. М. С. Вашуленко).

Вагомим результатом роботи наукових шкіл, окрім захисту кандидатських і докторських дисертацій, є видання підручників і посібників для початкової та вищої школи, орфографічного словника (2014), словника синонімів, антонімів і найпоширеніших фразеологізмів (2014), словника термінів для учнів початкової школи (2016), колективних кафедральних монографій за науковою ред. М. С. Вашуленка «Комплексний підхід до фахової підготовки сучасного вчителя початкових класів» (2012), «Формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів засобами інформаційно-комунікаційних технологій (1917), за науковою редакцією Л. Я. Бірюк «Підготовка майбутніх учителів початкової школи: компетентнісний та інтегративний підходи» (2019), випуск

кафедрою теорії і методики початкової освіти спільно з польськими науковцями Сілезької академії закордонної монографії «Modern trends in pedagogical education: information and communication technologies» (2024), публікації у фахових вітчизняних журналах, закордонні публікації в періодичних виданнях, індексованих у наукометричних базах, зокрема Scopus, Web of Science.

Викладачі виконували прикладні дослідження, які фінансувалися за кошти МОН України: «Теоретико-методичні засади комплексного підходу до фахової підготовки учителя початкових класів» (2009–2011рр., керівник – професор М. С. Вашуленко); «Підготовка майбутніх учителів початкових класів до формування у молодших школярів ключових і предметних компетентностей» (2013–2014 рр., керівник – професор М. С. Вашуленко), «Розроблення системи формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів засобами інформаційно-комунікаційних технологій» (2015-2017 рр., керівник – доцент В. О. Собко).

Нині діяльність Навчально-наукового інституту педагогіки та психології зорієнтована на імплементацію сучасних світових тенденцій і методологічних підходів, вітчизняного та міжнародного досвіду підготовки фахівців вищої та початкової освіти; урахування історичного досвіду педагогічної науки і практики університету в контексті сучасності; підготовку здобувачів освіти до дослідницької діяльності, що підтверджується активною участю в наукових заходах різного рівня, значною кількістю публікацій; посилення практично орієнтованого підходу до підготовки аспірантів, що забезпечує формування високого рівня професійної компетентності майбутніх фахівців (академічна та педагогічна підготовка) й реалізацію освітньо-професійних та освітньо-наукових програм на основі внутрішньої системи забезпечення якості освіти (провадження, перегляд і вдосконалення ОНП здійснюється із залученням стейкхолдерів (роботодавців, професіоналів-практиків, здобувачів освіти), дотриманням принципів академічної доброчесності.

Колектив Навчально-наукового інституту педагогіки та психології, шануючи історичне минуле та започатковані попередніми поколіннями викладачів педагогічні традиції, зосереджується на проблемах формування професійних і